

CVETJE

z vertov sv. Frančiška.

Časopis za verno katoliško ljudstvo,
zlasti za ude tretjega reda sv. Frančiška

S privoljenjem cerkvenih in redovnih oblasti
vrejuje in izdaja

P. Stanislav Škrabec,

mašnik reda manjših bratov sv. Frančiška.

VSEBINA 9. ZVEZKA

Cerkveno leto (Dalje)	257.
Sv. Bernardin Sijenski.	
11. pogl. O Bernardinovih pridigarskih spisih	262.
Naša Kostanjevica. Zgodovina cerkve in samostana.	
5. Kostanjevica zapuščena, osamela	270.
Sveta Gora s Kostanjevice (podoba)	273.
Spomini na moje popotovanje v Sv. Deželo.	
32. Damask in Baljbek	277.
Kak razloček!	285.
Tvoj pravi prijatelj!	285.
Za stariše in predstojnike!	286.
Priporočilo v molitev	286.
Zahvala za vslišano molitev	287.
Rimsko-frančiškanski koledar za leto 1906. Mesec september	288.

V GORICI
Hilarijanska tiskarna.
1906.

Izhaja v prostih obrokih. Stane cel tečaj (12 zvezkov): 1 K 50 h.
Naslov za naročila: «Cvetje», frančiškanski samostan v Gorici.

Knjižne novosti.

Kaj je torej z alkoholom? (Nadaljevanje.)

Pred vsem bodi popravljen lapsus calami, ki je stal zadnjič na poslednji strani v 12. versti od zdlaj. Namestu „Sexuelle Ethik“ naj se bere: „Sexuelle Frage“. To je namreč naslov knjige, o kateri je tam govorjenje. Spisal pa je Forel tudi brošuro (govor) z naslovom *Sexuelle Ethik*, o kateri je najti daljša ocena v *Korresp.-Blatt*“ für d. k. K. Ö. 1906. N. 14. Kedor hoče torej natančneje poznati steber znanstva, na kateri se opirajo moji dragi nasprotniki, naj blagovoli brati dotični spisek, meni ne kaže niti v nemščini objavljati takih reči. Očitno pa je iz vsega, da je Forelova agitacija v seksualnem kaker v aljkoholnem vprašanju naravnost obrnjena zoper našo kerščansko vero in zlasti zoper našo katoliško cerkev.

In vendar naj se njemu dajo voditi katoliški kristijani v boju zoper aljkoholizem? In vendar naj tudi oni ž njim kličejo: „Proč z vinogradi!“? Ali niso vinogradi, prav tako kaker pšenično polje, podlaga in pogoj kerščanskemu bogoslužju? Neki znan antialjkoholik si je upal pisati v znanem antialjkoholskem listu, da bi Kristus dandanašnji najberž ne bil izbral za tvarino svoje zakramentalne kervi tega, kar je izbral v resnici ob svojem času, vina. Ali torej Kristus našega časa in njegovega antialjkoholskega „gibanja“ ni poznal? Forel bi rekel seveda: „Ne!“ Mi pa pravimo ko kristijani: „Jesus Christus heri et hodie, ipse et in saecula!“ Hebr. 13, 8. Kristus je poznal ko Bog in človek vse, kar se giblje in kar se je imelo gibati do konca sveta, pa se vsemu temu „gibanju“ ni dal motiti. Kaker je bila Marija Devica od vekov izbrana iz človeškega rodu za mater Sinu Božjega, tako je bila izvoljena izmej žitnih trav pšenica, izmej sadnega drevja terta, da bi dajala tvarino najsvetejšega zakramenta: „Omne datum optimum et omne donum perfectum desursum est descendens a Patre luminum, apud quem non est transmutatio nec vicissitudinis obumbratio“. Jac. 1, 17. Katoličan se odkrije, ko gre mimo Marijine podobe; prav tako bi se smel odkriti, ko gre mimo pšenice na polju ali mimo terte v vinogradu.

Forel in njegovi verni učenci seveda bi radi sadili smreke in bore ali borovce namestu tert in sejali namestu pšenice ne vem kaj. Naš neznani gospod M. V. pa ni celo tako hud; pravi namreč: „Tako na primer pisati o tem, da bomo trto po dolenjskih vinogradih „pukali“, je vsekako vsaj mnogo pre nagljeno“. Vender: „Pa nikar misliti, da hočemo ad captandam benevolentiam zatajevati svoje nazore in načela! Gotovo bi škode ne bilo za Dolenjce nikakoršne, ko bi vinograde svoje zamenjali s kako drugo kulturo... Seveda bi se... to ne zgodilo čez noč, ampak polagoma v mnogih desetletjih, tako da bi ljudje ne čutili težav in škode.“ — Ali pa naj bi le Dolenjci „zamenjali svoje vinograde s kako drugo kulturo“? Najberž bi privoščil g. M. V. tisto dobroto tudi drugim zdaj vinorodnim krajem na Slovenskem. Ke bi šlo po njegovih željah, bi torej polagoma v mnogih desetletjih n. pr. Vipavci ne mogli več ponujati po „Korrespondenz-Blattu“: „garantiert echten Messwein“. In če mej tem zmaga Forelov vzor tudi po Nemškem in drugih deželah in delih sveta, potem bo „v mnogih desetletjih“ v novič nastopil čas preroka Daniela, cum „deficiet hostia et sacrificium et erit in templo abominatio desolationis — et usque ad consummationem et finem perseverabit desolatio“ (9, 27).

CVETJE

z vertov svetega Franciška.

XXIII. tečaj.

—✻ V Gorici 1906 ✻—

9. zvezek

Cerkveno leto.

P. S. Z.

(D a l j e.)

Trinajsta nedelja po binkoštih nam daje več lepih naukov. Spominja nas na Jezusovo ljubezen, ker je kar naenkrat deset gobovih ozdravil. V duhovnem pomenu so pa gobe naši grehi. In kolikokrat je Jezus tudi nas že ozdravil od teh gob! Milijone in milijone ljudi ozdravlja pri sv. kerstu, pri sv. spovedi. V starem zakonu je oznanjevala postava, da so ljudje grešni ter je zato potreben odrešenik. V novem zakonu smo pa po Jezusu odrešeni in zato moramo pred vsem skerbeti, da bomo v posvečujoči milosti božji vstrajali. Očiščeni smo bili od gob greha, sedaj glejmo, da bomo ostali stanovitni. Zato radi obujajmo vsaki dan popolno kesanje, posebno pred sv. mašo, pred molitvijo in zvečer, preden gremo spat. Najbolj gotovo se bomo obvarovali greha in ostali v milosti božji, če bomo radi in dobro in pogosto opravljali sv. spoved. Mnogi se izgovarjajo, da se ne morejo varovati greha n. pr. kletve, pijančevanja, gerdih misli itd. Zakaj se ne morejo varovati in se po vsaki spovedi zopet vračajo v stare grešne navade? Zato, ker se preredko obračajo k Jezusu, ki je zdravnik naših duš. Pojdi svojemu stanu, poklicu in razmeram primerno pogosto

k sv. spovedi in Jezus te bo popolnoma ozdravil. Poskusi in se boš prepričal.

Današnja nedelja nas vabi pa tudi k zahvali. Izmed deset gobavih se je prišel Jezusu le eden zahvalit in še ta, pravi evangelijski, je bil tujec. Koliko pobožnih oseb opravlja sv. spoved brez zahvale ter se oropa mnogih milosti. Odveza pri spovedi je zelo velika milost; ne pozabi nikeder zahvaliti se zanjo, da ne bo moral Jezus tudi po tebi vpraševati, kaker pri gobavih: „Ali ni bilo deset očiščenih? in devet kje jih je?“ Ravno tako je treba opravljati zahvalo za prejete dobrote po sv. obhajilu, na koncu dne, po vsaki prejeti milosti. Zahvala je najboljša prošnja za prihodnost.

Perva nedelja v septembru se imenuje tudi angeljska nedelja, ker je posvečena angeljem varihom. Sleherni človek ima svojega angelja variha. Tako smo se učili že v katekizmu in o tem smo vsi prepričani. Saj nam Bog sam zaterjuje, kaker se bere v današnji sv. maši: „Glej poslal bom svojega angelja, ki bo hodil pred teboj in te varoval na potu in te bo pripeljal v kraj, keterega sem pripravil» ¹⁾ In psalmist poje: «Angeljem svojim je zapovedal zastran tebe, naj te varujejo na vseh tvojih potih». ²⁾

Angelj varih ima torej dolžnost varovati nas, naša dolžnost do njega je izražena pa v berilu sv. maše tega praznika: «Glej nanj in poslušaj njegov glas in ne misli, da ga smeš prezirati... Ako poslušáš njegov glas in vse storiš, kar pravim, bom sovražnik tvojim sovražnikom in jih bom tepel, ki tebe tepo. In moj angelj pojde pred teboj...» ³⁾

Častimo angelje varihe in priporočajmo se jim goreče vsaki dan tudi sedaj, ko smo že odrasli. Navadno naše matere navajajo svoje otroke na češčenje angelja variha. To je lepo in tudi potrebno. Ni pa prav, da mnogi odrasli sinovi in hčere v poznejših letih to pobožnost opustijo, kaker bi bil angelj varih le za otroke. Njega odrasli še bolj potrebujete, ker so nevarnosti za vas večje.

Osmi dan septembra je posvečen Mariji spominjajoč nas na nje rojstvo. Imenuje se tudi Mali Šmarin ali Mala gospojnica.

¹⁾ II. Mojz. 23. 20.

²⁾ Ps. 90. 11.

³⁾ II. Mojz. 23. 21.—23.

Praznik Marijinega rojstva je bil vpeljan v petem stoletju, njegovo osmino je vvedel pa šele papež Inocencij IV. leta 1243. V tistem času je namreč po smerti Celestina IV. cesar Friderik II. oviral volitve novega papeža. Edenindvajset mesecev se niso mogli zbrati kardinalji. Tedaj so se zaobljubili Devici Mariji, da bodo vpeljali nji na čast osmino praznika njenega rojstva, če bo ona po svoji priprošnji premagala nasprotstvo cesarjevo. Obljuba je bila sprejeta, prošnje uslišane in papež Inocencij IV. je v zahvalo zapovedal obhajati Marijino rojstvo z osmino.¹⁾

Obhajajmo ta praznik z veseljem, zahvalo in prošnjo. Z veseljem, ker nas sv. cerkev sama vabi k duhovnemu veselju: «Sè srcem in dušo pojmo slavo Kristusu v tej sveti slovesnosti prevzvišene Bogorodnice Marije». To veselje more občutiti le pravi častivec Marijin, kaker se veseli na god svoje matere le dober otrok. Praznujmo Marijino rojstvo sè zahvalo, ker je ona od Boga že v raju obljubljená žena, ki je sterla po Jezusu, sadu svojega telesa, kači glavo in nam prinesla pravičnost v našem odrešeniku Jezusu. Prosimo pa svojo dobro mater Marijo z besedami sv. cerkve: «Z veseljem praznujmo rojstvo blažene Marije, da bo ona za nas priprošnjica pri Gospodu Jezusu Kristusu».

Štirinajsta nedelja po binkoštih nam kaže, da je srečen le tisti, ki služi Bogu. Keteri hočejo služiti svetu, so razdeljeni. Seree jih vabi k Bogu, strasti jih odvrtačajo od njega, zato so vedno nemirni. Jezus pravi: „Nihče ne more služiti dvema gospodoma“. Zato nam kaže nadalje božjo previdnost, ki vse vlada in ima skerb za vse. Bog živi ptiče pod nebom, oblači lilije na polju, koliko večo skerb bo imel še le za ljudi! Zato moramo vso skerb nanj zverniti s popolnim zaupanjem, da nam bo gotovo dal vse potrebno, samo če bomo mi njemu zvesto služili.

Naj bi se ta nauk malo bolj povdarjal pri reševanju socialjnega vprašanja!

To nedeljo, ki je mej osmino Marijinega rojstva, se obhaja tudi praznik imena Marijinega. Ta praznik še ni ravno posebno star. Do 16. stoletja ga niso obhajali, četudi se Marijino ime že od nekedaj visoko častili. Pervi

---

¹⁾ Diessel Maria der Christen Hort II. str. 498.

so ga častili s praznikom v Španiji, kar je sv. stolica 1513. l. tudi poterdila in dovolila. Počasi se je praznik vpeljeval tudi drugod, l. 1684 ga je pa Inocencij XI. vsled zmage dobljene nad Turki pri Dunaju zapovedal za vso cerkev.

Z razlaganjem Marijinega imena so se pečali že v prvih časih sv. očetje in cerkveni pisatelji. Marija pomeni, kakor so mislili neketeri: morska zvezda. Zato jo pozdravljajo mesto: „zdrava, Marija“, tudi: zdrava, morska zvezda! Ta pomen nam kliče v spomin Marijino pomoč in njeno dobroto do nas. Ona je rodila Jezusa in po njem razgnala temo nevere, razsvetila svet z lučjo resnice, po njem nas vodi po nevarnem morju življenja kažoč nam pravo pot v nebeško domačijo. Po drugi razlagi pomeni ime Marija: „britkost morja“, in res je bila njena britkost pod Križem velikanska ko morje. Po najverjetniši razlagi pa pomeni Marija: „gospa, kraljica“. Naj torej ona gospoduje mej nami; mi pa jo posnemajmo v njenih čednostih, ko dobri otroci svoje matere in zvesti častivci nebeške kraljice.

Sv. cerkev se vedno vrača zopet nazaj k Jezusu, ki mora biti vzor našega življenja. Zato nam evangelij petnajste nedelje po binkoštih pripoveduje, kako je Jezus obudil mladeniča v Najmu. S tem poterjuje našo vero v Jezusa in nam kaže njegovo ljubezen. Sv. Pavelj nam pa v berilu daje nauke za življenje, kako naj mi Jezusa v ljubezni posnemamo. Opominja nas h krotkosti v svarjenju in podučevanju in sploh v vsem „drug družega bremena nosimo, varujmo se častihlepnosti in delajmo dobro vsim. Mnogo se greši proti pravi ljubezni z besedo in deli, zelo mnogo pa tudi s peresom in tiskom. Neketeri terdijo, da bi bil sv. Pavelj, če bi sedaj živel, časnikar in pisatelj. Ne tajimo. Glavno vprašanje za sedanji čas pa je, kako bi pisal. V berilu te nedelje pravi: „Bratje, ako je kedo od kakega greha prenaqljen, takega vi, ki ste duhovni, podučite v duhu krotkosti; in glej sam nase, da ne boš tudi ti skušan“. Vničujmo napake in laž, ne pa oseb in resnice! Zaničevati zna zadnji postopač.

Tretja nedelja septembra je posvečena žalostni Materi Božji. Ta praznik smo že omenili v petek tihega tjedna (str. 99) in rekli, da je bil vpeljan najprej v kolinski škofiji na Porenskem l. 1423.; papež Benedikt XIII. pa ga je

zapovedal l. 1727 za vso cerkev in določil, da naj se obhaja na petek tihega tjedna. Praznik nas spominja na sočutje Marijino s terpečim Jezusom in tudi na njeno sodelovanje pri odrešenju. Ta dan nas vabi Marija h terpečemu Zveličarju, naj premišljujemo ž njo njegovo terpljenje. V tem času obhajamo tedaj bolj Jezusovo terpljenje, ko Marijine bolečine.

Da bi se spominjali posebej še Marijine žalosti, zato je odredil papež Pij VII. l. 1814, naj se obhaja še drugi praznik žalostne Matere Božje in sicer tretjo nedeljo v septembru. Ta dan nam predstavlja Marijo ko kraljico marternikov in nas vabi, naj premišljujoči njeno terpljenje njo prosimo pomoči v svojih težavah in stiskah.

Mariji navadno pripisujemo sedem žalosti. S tem ne pravimo, da je bila le sedemkrat žalostna, ampak zaznamujemo le sedem dogodkov iz njenega življenja, v katerih je žalost posebno morala občutiti. Ti sedmeri dogodki so sledeči: 1) Simeonovo prerokovanje v tempelju: „Glej ta je postavljen v padec in vstajenje... In tvojo lastno dušo bo meč presunil.“ (Luk. 2, 34) 2) Beg v Egipt. 3) Zguba dvanajstletnega Jezusa, ko mu je šama potožila: „Glej tvoj oče in jaz sva te sè žalostjo iskala.“ 4) Pogled na Jezusa s križem obloženega, 5) na križu visečega, 6) v njeno naročje in 7) v grob položenega.

Imejmo sočutje s terpečo Marijo in posnemajmo jo, da bomo terpeli tudi mi vdano v voljo božjo. Pri Marijinih bolečinah ni bilo obupnosti in nerednosti, ampak vdanost. Izročimo se tudi mi Bogu v vsakem terpljenju in učimo se terpeti od žalostne Marije pod križem.

Dne 17. septembra obhajajo frančiškanski redovi praznik vtisnjenja ran sv. Frančiška. Sv. Bonaventura je ta dogodek lepo popisal. Posnemajmo sv. Frančiška v njegovi serafinski ljubezni, da bodo vtisnjene rane Jezusove vsaj v naše serce. Koliker bolj bomo podobni sv. Frančišku, toliko bliže bomo Jezusu.

Šestnajsta nedelja po binkoštih pripoveduje v sv. evangeliju ozdravljenje vodeničnega. Zopet nas pelje sv. cerkev k Jezusu kažoč nam njegovo usmiljenje in moč. Iz vprašanja: „Ali je dovoljeno v soboto zdraviti“? in iz odgovora Jezusovega pa tudi lahko sklepamo na posvečevanje nedelj in praznikov. Jezus je ozdravil vodeničnega; glej,

da tudi tebe ozdravi po božji besedi (pridigi in keršč. nauku), kjer se razlaga božja volja in postava. Vsaki sklep, ki ga storiš pri poslušanju božje besede je močno zdravilo za tvojo dušo. Zato so pa tisti, ki od pridige izostajajo, navadno, kaker skušnja uči, bolni na duši in vdani hudim strastem Skerbi, da se boš pobožno vdeževal sv. maše, ki je pravni dar za naše grehe. Nedelja je dan Gospodov, naj se torej njemu in izverševanju dobrih del posveti. Ta dan moreš po zgledu Jezusovem bolnike obiskovati, nevedne učiti, katoliška društva podpirati in nekaj več moliti, ker je nedelja celi dan Bogu posvečena.

Govor je tudi o prvih sedežih, kar zaznamuje častihlepnost. Gerda stvar je to, posebno za Bogu posvečeno osebo. Skušajmo, da bomo zadnji pri ljudeh in prvi pred Bogom.

Sedemnajsta nedelja po binkoštih se vrača zopet k ljubezni. Vedno nam stavi sv. cerkev Jezusa za vzor in ljubezen za ogledalo našega življenja. Kaker se ogledujejo gotove verste ljudje prav pogosto v ogledalo, jeli vse v redu na njihovem telesu, tako se ogledujmo pogosto čez dan mi v Jezusa in njegovo ljubezen in izprašujmo svojo vest, ali se vjema naše življenje ž njegovimi zapovedmi, posebno pa z največima mej njimi, ki ste zapovedi ljubezni. (Dalje prihod.)

Sv. Bernardin Sijenski.

P. B. M.

II. Poglavje.

O Bernardinovih pridigarskih spisih.

Poslovivši se od cesarja Žige se je odpravil Bernardin v Kapriolo in tam je ostal do leta 1436. Si je li želel doslej tako delavni misijonar pokoja? Ne! Drugi je bil vzrok, da si je izvolil za delj časa skrito življenje, kakeršnega že ni imel 16 let. Že dvakrat, kaker smo slišali, je bil tožen, da v svojih pridigah krivo vero uči, pa spričal in odobril se je njegov nauk. Da bi se v prihodnje, ako bi ga nasprotniki

zopet napadli, tem lažje zagovarjal in branil, sklenil je svoje pridigerske spise pregledati in vrediti. Njemu samemu naj bi v prvi versti to delo služilo; potem pa je hotel tudi drugim pridigarjem vstreči, ker so mu od vseh strani prihajale prošnje, naj svoje pridige izda. Bernardinove pridige so se potem z izredno hitrostjo razširile ne le po Italiji, ampak tudi po Franciji, Španiji, Nemčiji, Angliji in celo po Jutrovem. Robert iz Leče, priljubljen pridigar druge polovice 15. stoletja, pravi, da so si on in njegovi sobratje prizadevali posnemati Bernardinov način pridigovanja; nekateri pridigarji so rabili celo dobesedno njegove pridige in dosegali čudovite vspehe ¹⁾.

Skraja so se te pridige širile le po prepisih; pozneje so jih tiskali in sicer večkrat, 1591 in 1745 v Benetkah, 1636 v Parizu, 1650 v Lionu. Lionska izdaja, ki jo je priredil učeni frančiškan pater de la Haje, je naj popolnša. ²⁾ Bravec pa vendar le v nji ne najde, česar pričakuje, — tiste poljudne zgovornosti, o kateri pripovedujejo pisavci svetnikovega življenja. Nehote se vprašamo, tako je bilo mogoče s tako učenimi razpravami vzbujati pozornost priprostih poslušavcev? Odgovor je lehak in kratek: Pridige, ki jih je pater de la Haje izdal, so v taki obliki, kaker jih je Bernardin spisal, ne pa, kaker jih je govoril. Pridig, ki jih je že govoril, ni zapisal dobesedno, ravno tako pa tudi ni

---

¹⁾ Znamenitniši frančiškanski pridigarji, ki so posnemali Bernardina in se likali po njem so: Aljbert iz Sarteana, Janez Kapistranski, Jakob iz Marke, Matevž iz Sicilije, Anton iz Bitonta, Andrej iz Džemina, Janez iz Prata, Herkulan iz Perudže, Siljvester iz Sijene, Anton iz Rimina, Mihaelj iz Milana, Anton iz Verčella, Kerubin iz Spoleta, Dominik iz Leonisse. — Aljbert iz Sarteana, Jakob iz Marke, Janez Kapistranski, Kerubin iz Spoleta so bili nekaj časa Bernardinovi spremljevalci na misijonih; drugi našeti ga niso poznali, učili so se samo iz spisov svetnikovih. — Tudi pridigarji drugih redov so posnemali Bernardina.

²⁾ P. Joannes de la Haje: S. Bernardini Senensis *Opera omnia* Sinopsibus ornata, nec non variis Tractibus, praecipue eximiis in Apocalipsin Commentariis locupletata et in 5 Tomos divisa. Lugduni 1650. — Ta izdaja obsega štiri zbirke postnih pridig (De Religione Christiana, De Evangelio aeterno, Seraphim, De Pugna Spirituali) dve zbirki adventnih pridig (De Vita Christiana, De Inspirationibus), lepo število govorov z naslovom «Sermones Extraordinarii» (pridige za mnogo nedelj v letu), «Sermones Eximii» (pridige o Kristusu Gospodu, Mariji in nekaterih svetnikih) in Razlago Skrivnega razodevenja.

hotel popolnoma izdelati pridig, ki bi jih še le pozneje govoril; njemu je bilo na tem, da je svoje nauke jasno in določno zapisal v takratnem knjižnem jeziku, v latinščini. Svetnik je pojasnil lastnost svojih spisov sam. Konec prvih postnih pridig pravi (T. 1. pag. 355): „To delo je izpadlo daljše, kakor sem mislil.... Naj pa tisti, ki menijo, da so predolgi ti govori, kar jim boljše vgaja, izbero; zakaj dovolj snovi, zbrane in vrejene že, podaja kakor za berivo tako tudi za govor vsaki članek sleherne pridige“. V začetku druge zbirke postnih pridig (T. 2. pag. 6) pravi: „In dasi sem prav dolge pridige v tem delu spisal, pa vendar ne menim, da bi se v jednom samem govoru morala obdelati vsa snov; da sem o neketerih predmetih tako nadrobno razpravljaj, temu je le porabljenost členov bila povod. Tako se zapisane snovi jaz sam ne deržim, da bi jo v jedni sami pridigi povedal. Po okoliščinah, po lastni razsodbi in pozornosti poslušavcev sè snovijo popolnoma prosto razpolagam; zdaj kaj izpustim, zdaj zopet kaj dostavim; sploh vsako primerno spremembo si dovoljujem — prostost, ki jo rad dopustim vsakemu pridigarju“. Pri zbirki o pogodbah, obrestih in oderuštvi piše (T. 2. pag. 200): „Da si je v teh razpravah red določen, po potrebi svojih poslušavcev bo moder in razsoden pridigar vendarle lahko članke tudi drugače razpostavil, tu nekaj dodal, tam nekaj izpustil, in se po svojih poslušavcih ravnal. Jaz, ki sem razprave zavoljo popolnosti in zveze tako vredil, se tudi sam ne obotavljam v posebnih slučajih odstopiti od tega reda“ Zdaj torej si lahko razlagamo različno dolgost Bernardinovih „pridig“ in zakaj ni hotel svetnik popolnoma jih izdelati: dobro je vedel, koliko je odvisno pri vsaki pridigi od osebnosti pridigarjeve, poslušavcev in drugih okoliščin.

* * *

Iz rečenega vemo, da je najti v „pridigah“ Bernardinovih, ki jih je izdal p. de la Haje, pač bogoslovno svetnikovo učenost, ne pa skrivnosti njegovih govorniških uspehov. Semtertje pa vendarle tudi v spisih ni zatajil duha, ki ga je oživljal na leci. V dokaz neketera mesta!

Svetnik je končal pridigo zoper hazardne igre. Slikal je revo teh grešnikov. In zdaj se je obernal k njim s pomilovanja in vsmiljenja polnim srcem: „Ako koga žeja,

naj pride k meni in naj pije“. (Jan. 7.) Veliko je vsmiljenje božje, nikoger ne pogubi, nikoger ne odpodi, ne sramuje se pomagati slehernemu; vse vabi, po vseh hrepeni, in veseli se, da more rešiti vse.... Jezus kliče..., z eno besedo: vse. Morebiti je Magdalena, grešnica, slišala klic, in zato prihitela blizu, kakor zgubljena ovca; pila je in pila, dokler se ni opila.

Morebiti je grešnik, ki je bil igravec, prav tako povabilo slišal, žejalo ga je, ali bal se je zaradi svojih grehov. Prihitel pa je kljub temu k studencu, pil je in odišel proč opravičen. Pridite torej, vi igravci in vi drugi grešniki, pridite k studencu žive vode! „Vsi, ki vas žeja“, glasi se pri Izaiji, „pridite k vodi“. „Pijte vsi, opili se boste“, pravi Visoka pesem. Naš Gospod Jezus Kristus pa kliče vsem: „Ako koga žeja, naj pride k meni in naj pije“. (T. 1. pag. 222).

Pogosto vzbudi svetniku pogled pregrehe sveto nevoljo; tak je na pr. konec pridige o obrekovavnem jeziku. — Brez prizanašanja biča gizdavost ženskih; ne biča in ne smeši pa, kakor da bi imel nad tem veselje, ampak le popoljšanje prizadetih je njegov cilj. Ošabni „dami“ z dolgo vlečko kliče: „Otročiči kruha prosijo in ni ga, ki bi jim ga delil. Njih stariši v postelji bolni leže, ali pa v ječi ječijo: in ne pomaga se jim niti z njih lastnim premoženjem. In ti ničemerna, nenasitljiva volkulja, v vlečki kri vbožcev vlečeš, in kažeš ošabno svoj lišp. (T. 1. pag. 240). In zopet: „Odpri ušesa, ti gospa v obleki z vlečko, čuj, zaperti duh, sliši in prevdari gluha duša, in slišala boš glasove, ki tožijo ter po maščevanju vpijejo k Bogu.... Blato najde obleko, ki ga pokrije, ne da bi po tem hrepenelo; vbožec pa ne najde kruha in obleke, po čemer glasno zdihuje.“ (T. 1. pag. 244). Zopet drugkrat pravi svetnik: „Čudno bi bilo, ke bi prišla ženska v cerkev na dan smerti svojega očeta ali svojega moža z ovenčano glavo. Še bolj bi se imeli čuditi, ko vidimo žensko, s kervjo Kristusovo odkupljeno dušo, hčer in nevesto najvišjega Gospoda, hiteti v cerkev nališpano k sveti maši, ki se v spomin terpljenja in smerti Kristusove obhaja.... O ženski napuh, ki krasiš s ničemernimi rečmi svojo glavo, spomni se božje glave, prebodene do nežnih možganov, oblite s kervjo vsled

ternjeve krone. S ternjem je venčana ta glava, tvoja okrašena z dragocenimi kamni. Lasje Njegovi s kervjo omadeževani, tvoji lasje, ali bolje rečeno tuji, ki jih nosiš, pa umetno spleteni. Lica Njegova pokrita s pljunki, kervjo in ranami, tvoja pomaziljena in lepo pobarvana.

Oči ljubeznive Njegove, ki jih angelji z radostjo gledajo, je grozovita smert potemnila, plamen poželjivosti se vidi švigati iz tvojih. Strašna ta glava, ki jo morajo angeli častiti, se za te v brezen zaničljivosti nagiblje, ti pa svojo, od napuha napihnjeno, visoko nosiš. On svojo glavo nagiblje, da ti ponuja poljub miru, ti pa mejtem na greh misliš. K joku, ki bi ti odpuščenje naklonil, te vabi, ti pa se sè satanom še smeješ h grehu». (T. 1. pag. 245). Tako piše o razkošnosti; vse drugače pa o vboštvu, ki ga je po zgledu svojega duhovnega očeta sv. Frančiška nad vse ljubil. „O vbožec sramožljivi, ako hočeš moj svet slušati, hiti naproti vboštvu; odpri mu pri prihodu na stežaj vrata ter objemi ga!... Le hitro odpri, sicer bo siloma vderlo, ključavnico sterlo in vrata iz tečajev vzdignilo. Nadležno je samo tistim, ki se mu vstavlja, prijazno pa njim, ki ga sprejmejo radi.“ (T. 3. pag. 25). Ali ni vboštvo Kristusa ves čas njegovega zemeljskega življenja zvesto spremljalo? „O Jezus, moj Odrešenik, pri vходу na svet te je sprejelo vboštvo v svetih jaslih in v hlevu. Stopivši na zemljo si se oropal vsega, tako da nisi imel, kamer bi glavo položil. Zvesto te je vboštvo spremljalo v življenju, stalo ti ob strani v terpljenju, in ostalo ti je zvesto, ko so zatajili tvoje ime tvoji učenci. Da, prav to priliko je porabilo, da se te je oklenilo še tem tesneje. Zvesto ti je ostalo pač materino serce, čutilo je bridke bolečine, ali objeti te zaradi visokosti križa mati ni mogla; tedaj je zmagoslavno stopilo gori h križu vboštvo... v rokah preljubljenega vboštva si vzdihnil. Vedno ti zvesto vboštvo ni hotelo manjkati tudi pri pogrebu. Samo izposojen grob ti je dovolilo, posojene dišave, ruhe posojene.“ (T. 3. pag. 28).

Bernardin je po Italiji, razkosani vsled strankarskih bojev, neutrudoma pridigoval mir. Čujmo, kako prikupljivo ga slika in kako zbranih besed in lepih podob se poslužuje, ko piše o sreči miroljubnega življenja!

„Ob času miru uka, tako se nam zdi, vse od veselja. Zemlji je seme izročeno, in klasje zorí za žetev; cvete vinska terta in svoj sad prinašajo drevesa; živo in čversto in prosto se razvija narava, ker ne ovira njenega toka bojno divjanje. Varen spiš v svoji hiši, in na prostem greš varen svojo pot, ker se ti ni bati, da bi te ropar napadel. Cvete ob času miru duhteče devištvo, raduje se sramožljiva čistost, in zakonska ljubezen je srečna, ker se ji ni bati divje silovitosti vojaške. Z umetnostmi se bavi mesto, na svoje godalo piska pastirček, ko žene živino in ovčice na pašo. V mirnem času se seku v gozdu, vinogradi se zasajajo, hiše zidajo in popravljajo, družine rastejo. Tergovci prihajajo in odhajajo. Krog samostanov vlada mir, cerkve so v časti in spoštovanju, cvete rokodelstvo. Učenjaki v znanju marljivo napredujejo. Beseda božja je v čisljih. Pravica in postava se ceni. Kratko: dih miru blagoslov prinaša, vse se od veselja trese pri njegovem pihljanju (T. 3. pag. 58).»

Tako se iz Bernardinovih spisov more nekoliko slutiti, kakšna je bila njegova živa beseda.

Postavimo sem le še jeden zgled iz lepih pridig o terpljenju Kristusovem. Svetnik se naslanja versto za versto na evangelijsko poročilo, vmes so vpletene pobožna premišljevanja. Eno takih je sledeče: „O Marija, kakšno upanje, kakšen namen, kakšna serčnost te je navdajala, da si pri grobu sama ostala?... Zdi se, da On, ki ga iščeš, noče zapaziti tvoje bolečine, noče videti tvojih solz, ali pa se noče zmeniti zanje. Ti ga kličeš, in On te ne sluša, iščeš ga, pa ga ne najdeš, terkaš in tebi se ne odpre. Ah, kaj je to? kakšna sprememba, kako se je vse obrnilo! Oddaljil se je Jezus od tebe; ali te morebiti ne ljubi več? Nekedaj te je ljubil. Nekedaj te je zagovarjal pred farizeji, izgovorjal ljubeznivo proti tvoji sestri. Nekedaj te je pohvalil, ko si mu noge mazilila. Še svojimi solzami si jih močila, da bi jih še svojimi lasmi posušila. On pa je zlajšal bolečino tvojega kesanja in odpustil ti tvoje grehe. Nekedaj te je iskal, ako si bila odsotna, klical te, ako se nisi mudila ob njegovi strani, po sestri ti je vkažal, da bi prišla k njemu. O dobri učenik! ko si jo videl jokati, razjokal si se tudi ti. Slednjič v zahvalo za njeno ljubezen, ker te je tolikanj ljubila, obudil si Lazarja, njenega brata, od mertvih in otožni jok

ljubljenke svoje si spremenil v zvoneče klice veselja. O ljubi Učenik! S čem te je pozneje, po toliko dokazih naklonjenosti, razžalila tvoja učenka, s čem ranila tvoje serce, da se je ogiblješ? Mi vsaj ne vemo za kak pregrešek, ki bi ga bila kriva... Zakaj tedaj te ne more najti ženska, ki te ljubi, ki na vse zgodaj pri tvojem grobu bedi? Marija, čuj moj svet; zadovolji se s tolažbo, ki ti jo prinašajo angelji! Vprašaj nje, ali morebiti vedo, kaj je ž njim, ki ga iščeš sè solzami! Jaz vsaj menim, da so prišli tebi poročat. „(Pridigar slika nato pogovor z angeljê in to do trenutka, ko se prikaže Jezus v podobi vertnarja.) „Žena, zakaj jočeš? koga iščeš?“ — Kaj vprašaš: zakaj jokaš, koga iščeš? Saj je to tista, ki te je še pred kratkim bolečin poterta videla viseti na križu in zdaj jo vprašaš, čemu joka? Tista je, ki je tvoje sè žebli prebodene roke pred tremi dnevi gledala, roke, ki so jo večkrat blagoslovile, noge, ki jih je poljubljala in sè solzami močila, in zdaj jo vprašaš, čemu joka? Verhu tega meni ona zdaj, da so vkradli tvoje mertvo telo, ki ga je hotela maziliti z dišavami, in ti še vprašaš: zakaj jokaš? koga iščeš?... Ti sam si sè silo svoje besede, kateri se ni bilo mogoče vstavljati, ti sam si s čarom svojega duha to žensko z vezmi ljubezni privezal na se. Z nevidno verigo brezmejne ljubezni si jo na svoj sled potegnili, odpustivši ji njene grehe.

Sè svojimi deli kaker sè svojimi besedami si njeno serce napolnil z ljubeznijo. Dih tvojega duha je njeno dušo pretresel. Posušil si njene solze in nisi zaničeval poljubov njenih ustnic. Vsako grešno ljubezen si pregnal iz njenega serca, da bi hodila s teboj v miru. In zdaj jo vprašaš: koga iščeš?... Tista nežna ljubezen, ki se je izlila iz tvojega serca v njeno serce, derži jo priklenjeno h grobu. In ti porabiš prav ta trenutek, da vprašaš po vzroku njenih solz. Zdihuje po tebi, stiska in žalost jo gloje zavoljo tebe. Popolnoma tvoja je, vse svoje upanje stavi na te, brez tolažbe koperni po tebi. Išče te s tolikim kopernenjem, da na ničeser drugzega ne misli kaker na te, da se za ničeser drugzega ne zmeni. Omračen in zmešan je njen duh zavoljo tebe. Zakaj jo torej vprašaš: koga iščeš in čemu jokaš? Ali, da bi dobil odgovor, da po tebi joka, in da tebe išče?... Ker ga je imela za vertnerja, je rekla Jezusu: „Ako si ga ti,

tukaj pobožni naronitski narod. Pri pogledu na te bele cerkvice sem se spominjal lepe naše kranjske dežele in njenih tako mnogoštevilnih cerkev na gorah in gričih.

Pri postaji Soufa se privije železnica do višine 1664 m. S te postaje že vidiš smehljajočo se, prijazno in rodovitno planjavo Votle Sirije, proti vshoda pa ponosne verhove Antilibanona. Železnica se spušča polagoma navzdol po drugi ali vshodni strani Libanona, ki je tukaj bolj pust, peščen in skalovit. Kolika razlika! Železnica se vije mej skalami in čermi, pod seboj pa vidiš krasno, zeleno dolino v vsej njeni pomladni lepoti. Ko prederdra vlak tudi to široko dolino, se začne vspenjati navzgor po Antilibanonu in pride zopet do višne 1400 m, iz katere se spušča polagoma v planjavo. Ta je nekaj časa puščobna. Ko pa pridemo v bližino precej velike reke Barada, se spremeni kar v paradiz. Blizu železnične proge postajajo hiše bolj goste. To nam priča, da se bližamo velikemu mestu Damasku.

Damask, biser jutrovih dežel, zavratnica lepote, roža raja, oko puščave, trata nebeških ptičev, materino znamenje na licu sveta, roža sè železnim ternjem. S temi in podobnimi imeni pozdravlja jutrovec sè svojo bujno domišljijo to sirsko stolico. Izstopim, vzamem voznika in mu naročim, naj me pelje k očetom Sv. Dežele. (Tako imenujejo na Jutrovem povsod frančiškane). Ker je naš samostan precej oddaljen od kolodvora, sva prevozila skoraj celo mesto. Voznik me pripelje pred neki samostan, a kmalu spoznam, da nisem prav prišel, pripeljal me je k lazaristom, ki pa ne stanujejo daleč od frančiškanov.

Frančiškanski samostan je zidan krog dvorišča, tako da je ob treh straneh samostansko poslopje, ob četerti severni strani pa cerkev, ki je še nova. Leta 1860 so napadli turki podpirani od samega turškega paša in podpihovani od judov, kristjane, ki so prebivali skoraj vsi v enem mestnem oddelku. Poderli so 2400 hiš, pomorili 4000 kristjanov, mej njimi 3 škofe in 30 duhovnikov. Frančiškansko cerkev in samostan so razdejali, samostansko družino pa, ki ni hotela zaničevati Kristusa so pomorili. V cerkvi se kaže plošča, pod katero počiva osem redovnikov; mej njimi je bil eden tudi avstrijec, P. Engelbert Koland s Tirolskega. Glede tih redovnikov se je Rim že izrekel, da so pravi

marterniki in upati je, da bodo prišteti mej svetnike. Ker so se kerščanske vlade zavoljo te morije pritožile, so bili neke-teri sicer kaznovani in turška vlada je plačala neko odškodnino. Frančiškani so zidali potem novo cerkev in popravili so tudi samostan, tako da ima sedaj prostorne in visoke celice. Naši bratje imajo v Damasku tudi faro in šolo, v kateri podučuje razun bratov tudi neki posvetni učenik, ki je doma iz Luksenburga in dobro govori tudi nemško. Ako je bil kedo izmej patrov, ki so vsi španjci, zaderžan, me je vedno spremljal učenik po mestu in njegovi okolici. Razun frančiškanov so v Damasku tudi lazaristi, jezuiti in vsmiljenke.

Damask šteje 150.000 prebivavcev, mej katerimi je k večemu 18.000 kristjanov. Kristjani so večinoma razkoljniki, katoličanov je le par sto. Povedali so mi patri, da je v Damasku poštena italijanska družina, v kateri je žena avstrijanka. Pater, ki me je spremljal po mestu, me je povabil, naj vstopiva v to hišo, ker sva šla ravno mimo. Kako sem se začudil in gotovo žena še bolj, ko najdem v tej ženi slovensko istrijanko, ki že več kaker 30 let ni slišala svojega materinega jezika.

Damask je eno izmej onih starodavnih mest, ketera še niso zgubila svoje slave in svojega pomena. Že sv. zgodbe iz Abrahamovih časov omenjajo to mesto, ki je pa gotovo še starejše. Pervotno je imel Damask svoje sirske kralje, pozneje so se polastili mesta asirei, perzijani, makedonci, rimljani in slednjič mohamedanci.

Ni ga mesta, ki bi bilo tako pristno jutrovsko, kaker Damask. Zato pa tudi terdijo, da kedor ni videl Damaska ni videl Jutrovega. Ulice, vsaj bolj glavne, so še precej široke. Prebivavci so popolnoma jutrovsko opravljeni. Mej 500 ljudmi boš težko našel enega v evropejski noši. Obleka damaščanov pa nikaker ni priprosta, mariveč jako gizdava. Saj so v svilo oblečeni celo prav priprosti ljudje. (Opomniti pa moram, da morda terdim nekoliko preveč, ker sem videl mesto le mej turškimi prazniki.) Popolnoma napačno boš pa mislil, ako meniš, da so ljudje tukaj za to tako pogosto oblečeni v svilo, ker je svila po ceni. Ne, nikaker ne, svila je v Damasku dražja, kaker pa pri nas.

Kljub tej bahatosti v obleki so damaščani nesnažni. Akoravno so bili turški prazniki, so bile ceste in ulice vendar nesnažne. Sredi naj bolj obiskanih ulic naletiš na luže, ki so vse prej kaker lepe. Res je pa tudi to, da bi bilo le težko vzdržavati snago, ker je promet nepretergano silno velik. Po najširših ulicah se tarejo mej ljudmi dolge karavane ovac, kamelj in oslov. Tudi to ni nič redkega, da je iz prvega nastropja ene hiše do prvega nastropja druge hiše potegnjena vrv, na kateri se suši perilo. To pa ne morda v postranskih, mariveč tudi v največih ulicah. Hodila sva s prijaznim mladim španjskim patrom in luksenburškim učenikom po turškem bazarju mej silno gnječo ljudstva. Kar naenkrat pride do mene fantič, ki mi verže na tla mojo kapico in mi pokaže verhu tega še svoj neravno kratki jezik. Moja spremljevalca sta morala zapaziti mojo nejevoljo in moj namen prijeti poredneža nekoliko za ušesa. Berž me prime pater za roko in me oba prosita, naj bom popolnoma miren. Povedala sta mi oba, kako ljubijo turki otroke in kako strašno da tukaj še vedno sovražijo kristjane. Leto 1860 še ni pozabljeno, sovraštvo tli kaker pod pepelom in zna vsak trenutek izbruhniti. Ke bi se bil jaz le doteknil poredneža, bi bili vsi z njim potegnili in lahko bi bila postala iz moje nepremišljenosti za me in za moja spremljevalca smertna nevarnost.

Na vprašanje jeli Damask lepo ali gerdo mesto, bi ti nevedel takoj odgovoriti. Krasnih palač, ulic, tergov, vodovoda, električne, ali vsaj plinove razsvetljave to mesto nima. Hiše so k večemu enonastropne, od zunaj priproste. Okna so z mrežo zadelana. Znotraj pa so bogatih damaščanov hiše jako lepe in res prav z orientalsko zapravljivostjo okrašene. Spremljevalec me je peljal v eno najimenitnejših in nisem se mogel noter načuditi krasnim preprogam in bogati hišni opravi. Zunanje lepote torej nima Damask, kaker je sploh nimajo jutrovska mesta. Vendar je pa Damask znamenito in cvetoče mesto glede oberti in kupčije, glede rodovitnosti svoje bližnje okolice in glede raznovrstnosti ljudstev, ki se tukaj shajajo. Kar sem napisal o pouličnem življenju v Kairi, to velja tudi za Damask. Jutrovcu je to mesto vzor in zgled vse lepote.

Pervi dan sem se sprehajal le bolj po ulicah in srečal sem dva gerška škofa, ki sta počasi jako častitljivo stopala po mestu. Gerški duhovniki hodijo sploh silno počasi, kar daje njih zunanosti neko umetnost. Spremljevalca sta mi pripovedovala, da je v mestu več gerških in drugih razkoljnih in tudi več katoliških škofov različnih obredov. Prišli smo malo pred večerjo domov. Zlezel sem sè samostanskim bratom še na cerkveno streho. Kako krasen je bil razgled čez ponosno mesto. Brat je zvonil k „Angelj gospodov“. Prav tedaj so se oglasili tudi mohamedanski muzejini razminaretov in vabili k molitvi. Kedarkoli sem slišal te klice, vsikedar so napravili na me globok vtis.

Dne 10. marecija sem šel maševat v Ananijevo hišo, ki je lastnina frančiškanov in spremenjena v kapelico. Ananija je bil prvi škof v Damasku. Tega moža je opomnil v spanju božji glas, naj gre v hišo nekega moža, Juda po imenu, ki stanuje v „Ravni ulici“. V tej hiši bo našel Savla, ki je do sedaj preganjal sv. cerkev. Ananija sluša in spreoberne Savla v gorečega apostola. — To svetišče je blizu frančiškanskega samostana. Vstopi se v obzidano dvorišče in gre po stopnjicah navzdolu v nekako klet, ki je sedaj kapelica. Tukaj sem opravil sv. mašo.

To sv. opravilu sem prehodil in pregledal skoraj celo mesto. V „Ravni ulici“ sem videl hišo, v kateri se je mudil sv. Pavelj perve dni po svojem spreobrnjenju. Ta hiša je sedaj majhina turška mošeja, v katero se pride po stopnicah navzdol.

Že pred ta dan me je vabil predstojnik, naj grem ž njim k turškemu valiju, ki je najviši turski urednik v Damasku. Bil je ta dan velik turški praznik in tedaj prihajajo gospodje valiju se poklanjat. Še danes mi je žal, da sem se prijaznemu predstojniku zahvalil za to vabilo. Za menoj in za mojim patrom spremljevalcem je prišel zopet učenik, ker je tudi ta pater šel s predstojnikom k valiju. Ravno, ko je moj novi spremljevalec prihajal proti sirsko katoliški škofijski cerkvi, je priderdrala pred cerkev kočija, iz katere stopi še mlad v popolnoma vijoličast talar oblečen duhovnik, ki je imel več redov pripetih na svojih persih, na katerih se je lesketal tudi zlat križ na zlati verižici. Spoznal sem takoj, da morabiti to sirsko katoliški nadškof,

keteremu se nisem mogel več izogniti. Mislil sem si namreč, da visoki gospod beržkone ne zna nobenega jezika, v katerem bi se mogla pomeniti. Latinsko le malo kedo zna izmedj orientaljskih duhovnikov. Tudi nadškof me je zapazil, prihajal je ravno od valija in takoj je prišel k meni in me nagovoril v gladki latinščini, poleg ketere govori tudi italjansko in francosko. Prijazni gospod me je sam peljal v svojo katedralo, v kateri mi je vse pokazal in peljal me je seboj v svojo palačo, v kateri mi je po jutrovski navadi postregel s cigaretami in černo kavo. Palača in njena notranja oprava je jako priprosta. Pač pa ima nadškof v sprejemni sobi veliko knjižnico. Pripovedoval mi je, da je bil vzgojen v rimski propagandi in da je l. 1900 popotoval iz Rima grede skozi Avstrijo. Ko sem mu povedal da se hočem čez Pešto verniti v svojo domovino, mi je dal svojo vizitnico s prošnjo, naj jo izročim patrom v Pešti, ker je bil pri njih preljubeznivo sprejet. Na karti je bilo napisano: „Klement Mihaelj Bakri sirski nadškof v Damasku“. Spremil me je visoki gospod prav do ceste, kjer je že precej dolgo name čakal moj spremljevalec. Jako sem se čudil veliki prijaznosti tega gospoda, o katerem sem pozneje zvedel, da res ljubi frančiškane, h katerim prav pogosto prihaja. Patri ga imajo za svetnika, ki se nezmerno trudi za svoje ljudstvo. On pridiga, spoveduje in misijonari v Damasku in po svoji škofiji, kaker kak priprost duhovnik. Terdili so tudi, da postane skoraj gotovo sirski patriarh.

Popoldne smo šli iz mesta na hrib gore Kasijun. S tega hriba imaš prelep razgled na celo mesto in vso okolico. Kaker daleč mi je segalo oko po širni ravani krog Damaska, sem videl vse v verdečem cvetju. Cvetele so ravno breske, katerih so celi gozdi več ur daleč okrog Damaska. S hriba smo šli nazaj v mesto, gledat največo zajemljivost v Damasku, veliko mošejo, ki je bila nekedaj ajdovski tempelj, potem katoliška cerkev, posvečena sv. Janezu Kerstniku. Leta 1893 je velik del te mošeje pogorel in od takrat so jo popravljali skoraj deset let. Prav zdaj, so bile poprave skoraj končane. — Tudi pred to mošejo je bilo treba natekniti nekake copate, ki so pa bile silno zamazane, mnogo bolj kaker moji črevlji. Res krasna stavba je, dolga 131 in

široka 30 m. Vse se blišči v njej v marmorju in v zlatu. V korintskem slogu fino izdelani stebri jo dele v tri ladje. Sredi mošeje, pod kupolo, stoji imenitno izdelana rakev. Turki terdijo, da je tukaj pokopan sv. Janez Kerstnik. Ko je bila l. 1893 pogorela, je turška vlada izročila popravo nekemu italijanskemu stavbarskemu umetniku, ki jo je tako popravil, da bo prej ali slej zopet lahko služila za cerkev. V tej mošeji je studenec, kateremu pripisujejo turki čudežno moč. Tudi dvorišče je jako lepo, tla ima marmor-nata. V mošeji so iz marmorja in mozaika, pa pogernjena s preprogami. Poleg dvorišča je poslopje, v katerem prebivajo turški duhovniki. V pritličju tega poslopja je grob tistega Saladina, ki je vzel križarjem Jeruzalem in je vmerl v Damasku l. 1193. Trije mošejni minareti so kriti s porcelanom; pa ne le na verhu, mariveč, vseskozi so obloženi ž njim.

Ako greš skozi Pavlova ali vshodna vrata iz mesta, prideš kmalu v neko gerško pokopavališče. Tukaj — tako se terdi — je presunil glas z neba Savla, da je padel s konja. Pri Pavlovih vratih je jako debel mestni zid. Tukaj se kaže ječa sv. Pavla in sedaj zazidano okno, skozi katero so ga spustili v košu iz zapora. Judje so namreč vjeli Pavla in gotovo bi ga bili vmorili, ke bi ne bil zbežal.

Dne 11. marcija sem maševal v samostanski cerkvi in že dopoldne se vernil z vlakom do postaje Rejak. Tukaj se cepi železnična proga, ketere del vodi proti Baljbeku, drugi pa proti Bejrutu. Vozil sem se zopet sè že omenjenim špancem, ki me je popraševal, v katerem hotelu bom v Baljbeku ostal. Prigovarjal mi je, naj grem ž njim v hotelj Viktorija. Odgovoril se mu, da imam seboj neko pismo, da tedaj še ne vem, kje da ostanem, vender pa je mogoče, da tudi jaz ostanem v istem hotelu. Toda o tem pozneje.

Prišli smo v Rejak blizu poldne in zbrali smo se v restavraciji železnične postaje h kosilu. Čudil sem se nizkim cenam v tej gostilni. Plačajo se trije franki in zato dobiš po več dobro pripravljenih jedi in libanonskega vina, koliker se ti ga poljubi. — Krog treh popoldne sem prišel v Baljbek. Pred odhodom v Damask sem se bil oglasil v Bejrutu pri jezuitih. Dobil me je neki sirski pater, ki mi je storil prav veliko vslugo. Dal mi je seboj pismo za postaj-

nega načelnika. Ta gospod je dober maronit in nekedanji jezuitski učenec v Bejrutu. Ko pridem v Baljbek izročim pismo in kaker hitro je bilo načelniku mogoče, ne spremi sam s postaje v mesto in mi pokaže vse tolikanj zajemljive stare velikanske baljbeške razvaline.

(Konec tega pogl. prih.)

Kak razloček!

Jezus je bil vbog na zemlji, jaz pa hočem biti bogat. Jezus je bil ponižen, jaz sem pa prevzet. Jezus je bil krotak, jaz sem pa serdit. Jezus je bil poterpežljiv, jaz pa nočem nič poterpeti. Jezus je odpustil svojim sovražnikom, jaz se pa hočem maščevati nad svojimi. Jezus je bil pokoren svojim podložnikom, jaz pa nočem biti svojim predpostavljenim. Jezus je bil sovražen, jaz pa hočem, da me naj vsi ljubijo. Jezus je bil zaničevan, jaz pa hočem biti spoštovan. Jezus je živel na skritem, jaz se pa želim vsem kazati.

Jezus je šel v nebesa po terpljenju, jaz pa hočem tje dospeti plavajoč v nasladah. Jezus je vmerl na križu, da bi zadobil slavo, do ketere je vže po sebi imel pravico; jaz pa nočem nič terpeti za slavo, do ketere nimam nobene pravice.

Je li pametno, da se godi bolje sužnju ko sinu, bolje grešniku ko nedolžnemu?

Kako se mislim zveličati, ako ne bom podoben svojemu Odrešeniku?

P. H. R.

Tvoj pravi prijatelj!

Srečen, gdor ima pravega prijatela, kateri mu more in želi pomagati v vsaki potrebi.

Ako pravemu prijatelju razodeneš svoje radosti, se pomnožijo; ako mu razodeneš svojo žalosti, se ti stiskano serce razširi.

Ali kako težavno je najti, in kako lahko zgubiti prijatela! Majhina sumnja, obrekovanje, da, celo ena sama

besedica večkrat zadostuje, da se popolnoma preterga vez tudi dolgega prijateljstva.

Sicer pa, ako štavim v Jezusa vse svoje zaupanje, ako si njega izberem za prijatela, sem gotov, da me on ne bo nigdar zapustil!

Res je, mili moj Jezus, da lahko pretergam z grehom vez ljubezni mej tabo in mano, in oh! kolikokrat se je to zgodilo! Ali: „Odpustil si zlobnost greha mojega.“ Tebi vžaljenemu zadostuje skesano serce, in zopet se poverne staro prijateljstvo, stara ljubezen! Ti si torej moj pravi prijatelj.

P. H. R.

Za stariše in predstojnike!

Nesrečni otroci in podložni, katerim stariši ali predstojniki nigdar ne prizanesejo; nesrečniš tisti, katerim vse prizanesejo.

Prava vzgoja mora biti blago-ostra, podobna božji. Bog nam je obenem oče in mati; ko oče dela z nami ostro, ko mati pa blago.

P. H. R.

Priporočilo v molitev.

V pobožno molitev se priporočajo: rajni prečast. p. Pacifik Fister, bivši definator, lektor in vodja domačega bogoslovskega učilišča naše provincije, † v Novem mestu 30. julija t. l. v 78. letu svojega telesnega, v 55. svojega redovnega življenja; rajni udje 3. reda skupščine goriške: Ivan (Jožef) Podbrsič iz Vertojbe, Jožefa (Terezija) Jug iz Srednjega, Katarina (Elizabeta) Nardin iz Bilj, Terezija (Frančiška) Prezelj iz Tomina, Marija (Elizabeta) Stendler iz Nemških Rovt; mariborske: Marija Karotaj iz Ormoža, Julijana Gričnik iz Slov. Bistrice, Terezija Kunač in Marija Maček od Sv. Petra pri Mariboru, Antonija Pajenk, Marija Pečevnik, Jera Kušnik, Neža Jakob in Marjeta Jakob iz Ribnice (štaj.), Veronika Očgerlj od Male Nedelje, Janez Karmelj, Marija Erbežnik, Anton Lovrec, Frančiška Lančarič, Janez Müller, Alojzij Drescher, Marjeta Majerič, Terezija Šešerko, Karelj Avbič in Ana Ozimič iz Maribora,

Elizabeta Kranjec od Sv. Martina pri Vurbergu, Rozalija Vake in Ana Weingerl iz Jarenine, Miha Stamic, Janez Marko in Kunigunda Kašman iz Kamnice Barbara Kokolj od Sv. Barbare v Halozah, Elizabeta Vezonik iz Kaple, Jozefa Fregel in Marija Sevšek iz Frama, Jožefa Šip od Sv. Jakopa v Slov. goricah, Amalija Bezjak in Marija Gornik od Sv. Barbare pri Vurbergu, Marija Stopar iz Čadrama, Marija Gornik in Alojzija Pezdčiček od Sv. Ilija v Slov. goricah, Jožefa Donik iz Slivnice, umerla v Lankovicah, Apolonija Podveršnik od Sv. Martina na Pohorju, Boštjan Predikaka iz Hajdina, Marija Potočnik in Magdalena Kangler iz Hoč, Elizabeta Klampfer in Marija Hauptmann od Sv. Križa nad Mariborom, častila šolska sestra M. Evstahija Furlan † 12. VII. 1906 v Mariboru, prečast. g. Jakob Merc, bivši kaplan v Ribnici na Pohorju, † kot župnik dne 21. febr. 1906 v Škocijanu pri Turjaku na Kranjskem; idrijske: Neža Svetic, Katarina Poliska, Frančiška Hladnik.

Nadalje se priporočajo v pobožno molitev: neka oseba, ki se ji je zdravje zboljšalo, da bi popolnoma ozdravela; od raznih nadlog obiskovana družina Pr. v. Šmarjah pri Koprju; neka skupščina 3. reda; neka hiša sè svojimi prebivavci, malimi nedolžnimi in doraslimi, da bi jim Bog dal pravo spoznanje; tretjerednik Andrej Hlede za ozdravljenje hude bolezni v glavi; Angela Šarc za božjo pomoč v nesreči; Marija Mrak v dober namen; neka redovna oseba za zdrave oči; Franc Oražem v Globelih priporoča svoje rajne stariše; neka žalujoča mati priporoča svojega sina in nevesto, ki sta zgubila zakonski mir in blagoslov, da bi se jih Bog vsmilil in na prošnjo prečiste Device Marije in sv. Jožefa jima podelil, kar jima je v dušno zveličanje in pošten časni obstanek; F. P. R. priporoča svojo družino, posebno enega sina, ki je v Ameriki; neka stara mati šest nedoraslih otrok, da bi jih Marija sprejela v svoje sv. varstvo.

Zahvala za vslišano molitev.

Iz Gorice 4. VIII. 1906.

Neka premoženjska dedna razmera mi je napravljala hude skerbi in britkosti. Obernila pa sem se z zaupanjem k sv. Antonu, opravila pobožnost „devetih torkov“, obljubila se javno zahvaliti v „Cvetju“ in darovati kaj za cerkev na Viču, da mi izprosi sv. Anton od presv. Serca Jezusovega pomoč in rešenje, da bi mogla nadalje v miru služiti Bogu in opravljati svoje dolžnosti. — Denes je Bog vslišal moje prošnje po priprošnji sv. Antona. Hvala prev. Sercu in sv. Antonu. *)

S. M. M. T.

*) Za dar za cerkev na Viču Bog povarni!

Nadalje naznanja: Neža Toplišek v C., da je njen brat pred nekaj meseci se zatekel k Materi milosti in sv. Antonu, da bi se mu izpolnile tri reči, ter je najel tri sv. maše pri Materi milosti in obljubil, če bo vslišan, najeti še naj menj devet svetih maš in dati kaj miloščine za molitev v isti namen, kar vse je naročil pri odhodu v Hamburg svoji sestri, ktera je po naročilu zato k nam poslala 22 K, ki smo jih izročili po namenu; F. P. v R. se zahvaljuje iz dna serca presv. Sercu Jezusovemu in Marijinemu, sv. Jožefu, sv. materi Ani, sv. Frančišku in sv. Antonu za veliko milost, ki jo je prejela preteklega meseca maja; neka mati se zahvaljuje Bogu za posebno milost, da je rešil velike žalosti in sramote njo, moža in vso družino; neka bolna oseba se zahvaljuje za zboljšanje zdravja; M. G. v Lj., da je bila vslišana v dveh imetnih družinskih zadevah; Peter Ipavec za ozdravljenje po dolgo trajajoči bolezni; Fr. G. Š. za večkratno vslišanje; Nežika Fabijan, da so dobro izdelali v šolah vsi pri njej stanujoči dijaki.

Rimsko frančiškanski koledar za leto 1906.

Mesec september.

1. Sob. Zv. Izabela, dev. 2 r. 2. Ned. 13. po b. Sv. Štefan, kralj. 3. Pon. Zv. Janez in Peter, m. 1. r. 4. Tor. Sv. Roza Viterbska, d. 3. r. P. O. 5. Srd. Sv. Gentilj, m. 1. r. 6. Čet. Sv. Anton Marija Zakarija. 7. Pet. Sv. Lovrenec Justinijani. 8. Sob. Rojstvo bl. D. Marije P. O. 9. Ned. 14. po b. Ime Marija. P. O. 10. Pon. Sv. Nikolaj Tolentinski, sp. 11. Tor. Sv. Aljfonz Marija Ligvorij. 12. Srd. Zv. Apolinarij in drugi m. 1. in 3. r. 13. Čet. Sv. Veronika Julijani P. O. 14. Pet. Povikšanje sv. križa. 15. Sob. Osmina rojstva bl. D. Marije.	16. Ned. 15. po b. Mati božja 7 žalosti. 17. Pon. Vtisek ran. sv. Franč. P. O. V. O. 18. Tor. Sv. Jožef Kupertin, sp. P. O. 19. Srd. Kvat. Sv. Januarj in tov. m. 20. Čet. Sv. Evstahij in tov. m. 21. Pet. Kvat. Sv. Matevž, ap. ev. 22. Sob. Kvat. Sv. Tomaž Vilanovski. 23. Ned. 16. po b. Najdenje trupla sv. Klare. 24. Pon. Sv. Pacifik, sp. 1. r. P. O. 25. Tor. Mati božja odkupljenja jetnikov. 26. Srd. Zv. Lucija Kalatadžironska, d. 3 r. 27. Čet. Sv. Eljzearij, sp. 3 r. P. O. 28. Pet. Zv. Bernardin Feljterski, sp. 1. r. 29. Sob. Sv. Mihaelj arhang. P. O. 30. Ned. 17. po b. Sv. Hieronim, c. u.
- P. O. pomeni popolnoma odpustek za vse v franč. in kap. cerkvah.
 P. O. » » » samo za ude svet. 3. reda.
 V. O. » vesoljno odvezo s popolnoma odpustkom za svet. 3 red.

Jaz, to se ve, da ne mislim, da se bo to res kedaj tako godilo, ali to so izvodi iz nauka, ki jih je treba prevdariti, ako hočemo vedeti, ali nauk kaj velja ali nič, ali ga smemo sprejeti in oznanjati, ali ne. „Wir müssen also, um zu gründlichem und sicherem Wissen zu gelangen, auch selbst denken, prüfen, wie man die Münze prüft, bevor man sie annimmt; man muss untersuchen, sich Rechenschaft geben, selbst zu verstehen suchen durch Satz und Gegensatz, durch achtsames Erwägen der Folgerungen, die sich aus der Behauptung ergeben, und durch Vergleichung mit sichern Errungenschaften in andern Wissensgebieten. Wir dürfen, wenn wir es mit der Gediegenheit des Wissens ernst nehmen, keiner Schwierigkeit aus dem Wege gehen. (Verstandesbildung. „Stimmen aus Maria Laach“. Jahrgang 1906. Sechstes Heft. S. 43).

Zahteva splošne in absolutne abstinence, operta na terditev „tudi vino itd. je strup“, to je torej, zoper kar se je moralo vgovarjati, in to sem storil jaz, ne ko napadavec, kaker mi očita g. M. V., temuč na javno izzivanje gospodov, ki so tisti nauk v 1. zv. svojega lista proklamirali ko stališče, s keterega se hočejo vjaskovati za svoje vzore. Napadel jaz nisem ne oseb tistih gospodov, niti njih lista, le svariti sem hotel pred krivimi nauki, in to le mimogrede, o priliki, ki se mi je ponudila ali po naključju, ali, kaker je verjetniše, po previdnosti božji. Svaril sem odločno in jasno in mojega dokazovanja do zdaj še nihče ni overgel, seveda pa sem se blamiral ž njim — v domišljiji gospodov nasprotnikov. Da sem se ž njim zameril tudi gospodu M. V., pa je nekoliko čudno. On ne zahteva absolutne in splošne abstinence in, kaker pravi, še nigdar ni rekel, da je vino strup. Njega torej moj „napad“ čisto nič ni zadel. Ne vem, kako se je mogel po tem takem tolikanj razvneti, da me predstavlja vsemu slovenskemu svetu v obsodbo ko brambovca in zagovarjavca aljkoholizma.

Kaj je aljkoholizem? „Unter Alkoholismus versteht man den Inbegriff der körperlichen, geistigen und sittlichen Schäden, welche der übermäßige Alkoholgenuss in der menschlichen Gesellschaft und ihren Klassen erzeugt.“ (Bär, Der Alkoholismus. Berlin 1878). Aljkoholizem je zloraba aljkoholjnih pijač sè vsemi slabimi nasledki te zlorabe.

In to zlorabo sè vsemi njenimi slabimi nasledki jaz vbogi grešni človek branim in zagovarjam? Gospod M. V., kaker je videti, terdi to se vso resnobo; piše namreč na str. 58: „Da se pa ravno in edino glasilo tretjega reda s tako silo vleče za ta aljkoholizem, to je nečuvono. Noben list ni za to manj poklican kakor ravno ta... Braniti aljkoholizem proti treznostnemu gibanju se pravi braniti volka pred to grdo ovco, ki nam je vodo skalila!“

Častiti gospod M. V., kedor koli ste, ki se skrivate za tema čerkama, povejte mi, kaj je Vam aljkoholizem? Ali ne to, kar pravi Bär, keterega dotična knjiga „für die ganze Bewegung grundlegend wirkte“? Če ste zadovoljni z njegovo in z mojo krajšo definicijo, kaker upam, povejte mi nadalje, kje sem jaz v našem listu branil tistega volka, namreč zlorabo aljkoholjnih pijač? Ali na str. 365. lanskega tečaja, kjer sem pisal: „Žganja in vseh podobnih pijač sploh ne pite. Piva najbolje, da tudi navadno ne pijete. Vina smete piti po pameti; pa ne pite ga nigdar toliko, da bi se vam poznalo, da ste pili. Navadno ga mešajte z vodo. V kerčme ne hodite. Zderžati se vina in mesa iz dobrega namena in pametnega vzroka je vse hvale vredno“? — Povejte mi, dragi gospod M. V., ali so te besede res obramba aljkoholizma zoper

abstinenco, ali pa ste morda le v moje hudobno serce gledali in videli, da sem jaz prerok Balaam, ki sem bil najet, da bi preklinjal, pa so se mi besede pod peresom proti moji volji sprevergle v blagoslov? Vam je bilo dvakrat difficile satiram non scribere, meni je, verjemite mi, še difficilius. Oprostite torej, ako čutite v mojih besedah kaj takega; saj moram tudi jaz Vam odpustiti veliko, skoraj bi rekel v nebo vpijočo krivico, ki ste mi jo storili v svoji sveti jezi. Odpustim Vam rad, ker vem, da ste mi jo storili iz dobrega namena in, kaker pravim, v jezi; jeza človeka namreč tako zmoti, da več ni zmožen misliti in pametno govoriti in delati. „Der Zorn weist ähnliche Stadien auf wie der Rausch. Beide sind einander sehr ähnlich. Wir reden deshalb auch von einem „Zornesrausch“ und von einem zornentbrannten Menschen sagt man, er sei „trunken vor Zorn“. Der Zorn wirkt ähnlich wie der Alkohol auf die Klarheit des Bewusstseins, auf die Überlegung und die Willensfreiheit. Im Zorn „kennt man sich nicht mehr“, „ist man nicht mehr Herr über sich selbst.“ (Krauß, Der Kampf gegen die Verbrechenursachen. S. 199.)

Jaz Vam po tem takem odpustim, kaker se spodobi katoliškemu kristijanu. Vender pa sami veste, da Vam s tem ni odpuščena tudi od strani naše katoliške morale sveta dolžnost očitno preklicati zmoto in popraviti krivico in škodo, ki ste mi jo naredili pred slovenskim svetom. Povedati imate, koliker Vam je mogoče, vsem, ki so Vašo knjžico brali, da ste se motili, ko ste me dolžili, da branim alkoholizem. Jaz ga ne branim in nisem nigdar branil. Da je nadalje meni abstinenca tista „grda ovca, ki nam je vodo skalila,“ je tudi nelepo sumničenje, sumničenje osebne navezanosti na aljkoholj, ki mi je nihče nima pravice očitati, ker me še nihče ni videl pijanega in nisem v svojem žiwnjenju še nikomer kazal kakega hrepenenja po aljkoholjnih pijačah. Preklicati ste dolžni naposled tudi, kar mi očitata glede orožja, s katerim se borim „s stališča vere“ in „s stališča medicine“. Ali o tem prihodnjič. —

Gori! Pomagajte! ali alkohol in nikotin — Zapeljanim in dobro mislečim v premislek. F. Š. — »Narodna Tiskarna« v Gorici. 1906. — 68 strani v 12.º Cena 20 vin.

Z nauki, obseženimi v tej knjižici se v bistvu popolnoma strinjamo. Vsaka pijanost in vsako [pijančevanje je gerdo in škodljivo za dušo in telo; ali najhujše, najpogubniše je žganje, pa naj se imenuje geruš ali konjak ali kaker si bodi. Ravno tako pogubno, vsaj za nedorasle ljudi, pa je tudi kajenje, vsako kajenje tobaka, najbolj pa, kaker pravijo skušeni ljudje, kajenje tako imenovanih cigaret ali španjoletov. In vender kako neizmerno množino denarja izdajo ljudje vsako leto za to „prismojeno“ veselje. Boj zoper aljkoholizem, v prvi versti zoper žganje, in prav tako boj zoper nikotinizem je dandansnji brez dvojbe, kaker drugod, tako tudi pri nas potreben; začeti pa je, kar se da, zgodaj, pri mladini, kaker prav sodi naš pisavec. In ravno ta njegova knjižica, mislim, da bi bila pripravna, da bi se v koliker le mogoče veliki množini, razdelila, mej šoljsko mladino po vsem Slovenskem. V ta namen žertvovati natihoma nekoliko novčičev bi vtegnilo biti več vredno, ko klicati na ves glas: „Možje v abstinenco! pejte ga noter!“ —

Na ples — poučna knjižica za mlade in stare za prijatelje in sovrážnike plesa. Spisal duhovnik tržaško-koprsko škofije. 96 str. v 12.º Cena 80 vin. Naroča se pri upravnistvu „Družinskega Prijatelja“ v Trstu, Rojan 3. — Trž.-kop. škofijski Ordinarijat odobruje in toplo priporoča to knjižico. Mi povemo o nji o priliki morda še kaj.